

Masterplan Schipbeek

visie zuidelijke stadsrand Deventer

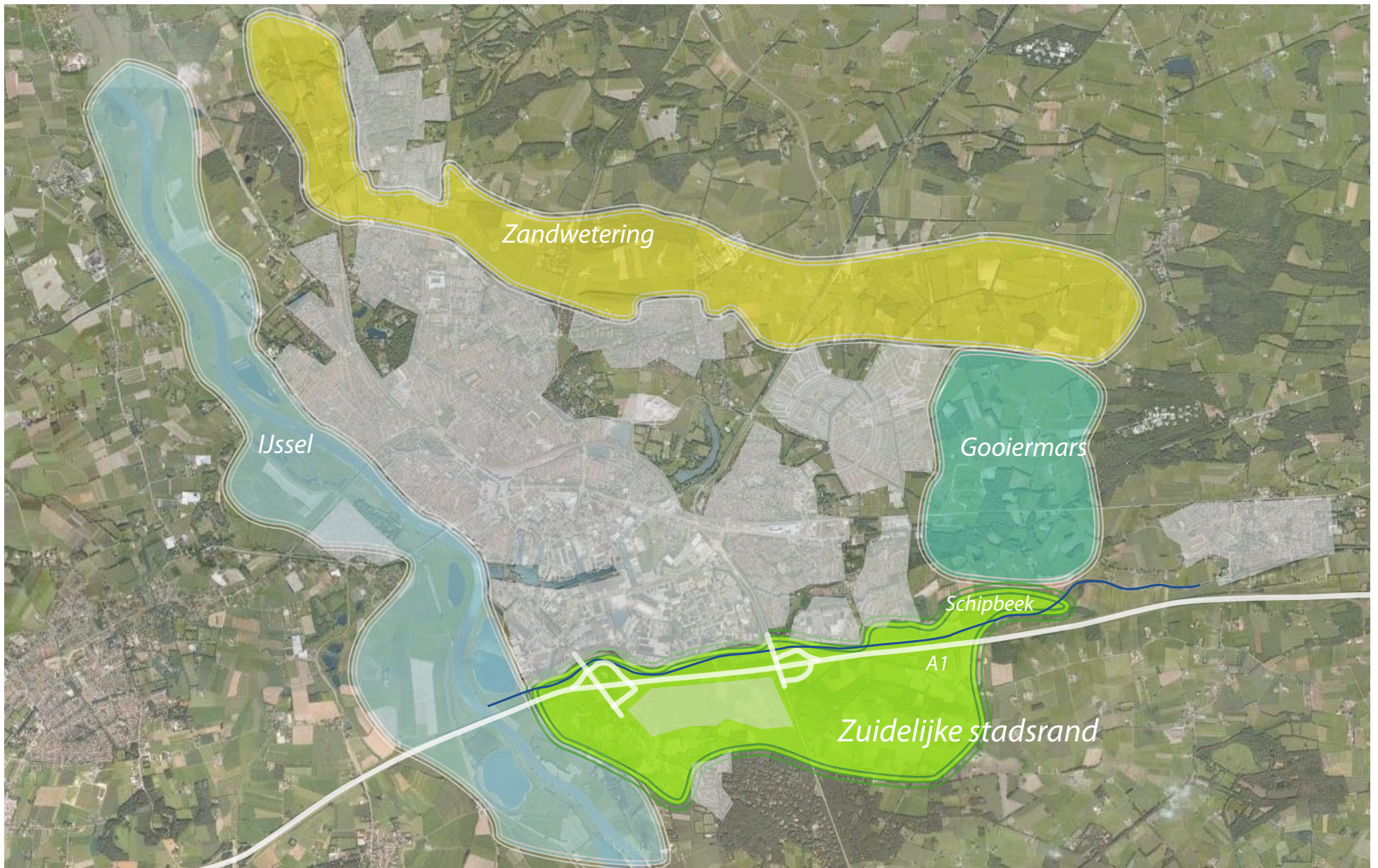

2

Schipbeekwerken

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Analyse; knelpunten en kansen	9
3	Visie, twee werelden samenbrengen	17
4	Masterplan Schipbeek, visie zuidelijke stadsrand	23
5	Overleg en Inspraak	35
6	Samenvatting	39
	Bijlagen (kaartmateriaal)	41
	Colofon	53

Het Masterplan Schipbeek, visie zuidelijke stadsrand, is een lange termijn visie op de Schipbeek als landschappelijke draager, als onderdeel van de stadsrandzone en als onderdeel van de groenstructuur van Deventer. Vanuit de publieke verantwoordelijkheid om zaken te ordenen en te stroomlijnen kijken we als gemeente naar deze zone, waarvoor tot op heden nog geen visie is gevormd. Deventer kiest ervoor om in deze zone een koers neer te zetten en daarmee de ontwikkelingen een richting mee te geven.

Doel en resultaat

Het doel van het Masterplan Schipbeek, visie zuidelijk stadsrand is een beeld neer te leggen voor de toekomst van dit gebied. In het toekomstbeeld zien we een aantrekkelijke stadsrandzone met een eigen identiteit die goed verbonden is met het padennetwerk en de groenstructuren in en om de stad en de overige stadsranden. Het Masterplan Schipbeek, visie zuidelijke stadsrand legt een basis voor toekomstige ontwikkelingen en is ook het document om met de verschillende betrokken partijen in gesprek te gaan en waar mogelijk tot uitvoering te brengen. Het is als het ware een vorm van uitnodigingsplanologie¹: de gemeente bepaalt de richting en nodigt partijen uit (mede) vorm te geven aan de ontwikkelingen.

¹ *Ontwikkelingsplanologie krijgt een vervolg in uitnodigingsplanologie. Hierbij bepalen overheden op hoofdlijnen waar ruimtelijk wel of geen veranderingen gewenst zijn met het oog op lange termijn prognoses en te beschermen waarden. Zie ook: www.nlwv.net*

Het is daarmee niet een op uitvoering gericht inrichtingsplan. We zetten met het Masterplan in de hand stelselmatig stappen in de goede richting. Dat is iets van de lange adem. Daarnaast kan het Masterplan Schipbeek ook gebruikt worden om actief op zoek te gaan naar middelen om bepaalde onderdelen van het plan uit te voeren.

Aanleiding

De stad Deventer ligt in een prachtige groene omgeving met diverse landgoederen, de rivier de IJssel met haar uitwaarden en uiteraard een waardevol agrarisch cultuurlandschap. Ook in de stad zelf is sprake van een groene en blauwe structuur die ervoor zorgen dat het groen ver in de stad komt. Op die manier is het grote groen om de stad verbonden met het steeds fijner wordende netwerk in de stad en andersom. De verbindingen zijn zowel ecologisch als recreatief van belang.

Om te zorgen dat het groen om de stad en het groen in de stad goed met elkaar verbonden zijn, is aandacht voor de stadsrandzones cruciaal. Vaak zijn stadsrandzones zeer dynamische gebieden. Enerzijds ligt het gevaar van verrommeling op de loer, anderzijds kunnen zich dankzij de dynamiek juist plotseling kansen voordoen. Om op die kansen in te kunnen spelen, is het van belang om te weten wat je wil in een bepaald gebied. Deventer heeft voor grote delen van haar stadsranden een visie gemaakt waarin aangegeven is wat het streefbeeld en streefgebruik zijn. Dit is gebeurd voor de IJs-

sel, voor de Zandwetering en de Gooiermars. Het gebied aan de zuidzijde van de stad, daar waar de benedenloop van de Schipbeek ligt ingeklemd tussen bedrijventerrein en rijksweg A1, ontbeert tot op heden een dergelijke visie. Het Masterplan Schipbeek, visie zuidelijk stadsrand vormt de ontbrekende schakel in dit geheel.

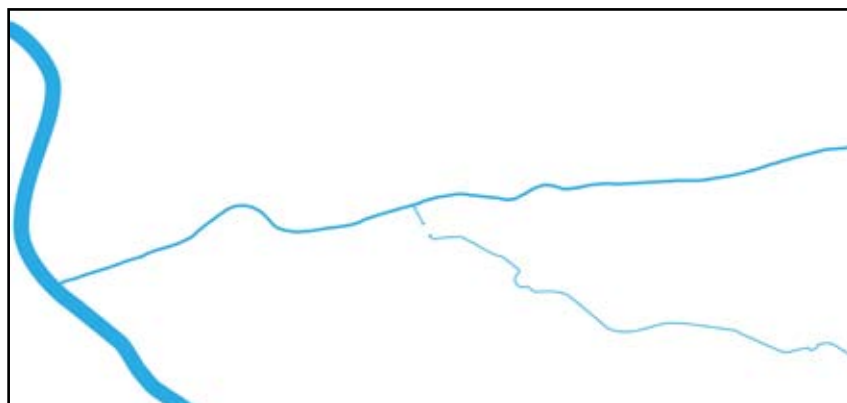
Een gebied met twee gezichten

De zuidelijke stadsrand van Deventer is een dynamisch gebied, een gebied in ontwikkeling en transformatie. Ontwikkelingen als het bedrijvenpark A1, de stadsassen, de toenemende leegstand van kantoren in het Hanzepark, de verbreding van de rijksweg A1, zullen dit deel van Deventer in de toekomst veranderen. De zuidelijke stadsrand is op het eerste gezicht een wereld van bedrijventerreinen en infrastructuur. Dit gebied bepaalt de entree tot de stad vanaf de A1 en vanuit westelijke richting komend de poort van Overijssel. De snelweg A1 is in deze stadsrandzone een zeer bepalende factor door zijn barrièrewerking, hoogteligging en geluid. De snelweg is nu nog een harde grens: ten noorden de stad, ten zuiden het landelijk gebied. Deze stadsrand verschuift door de komst van bedrijvenpark A1 echter naar het zuiden. Snelweg en Schipbeek komen daarmee straks (deels) in een ander context te liggen.

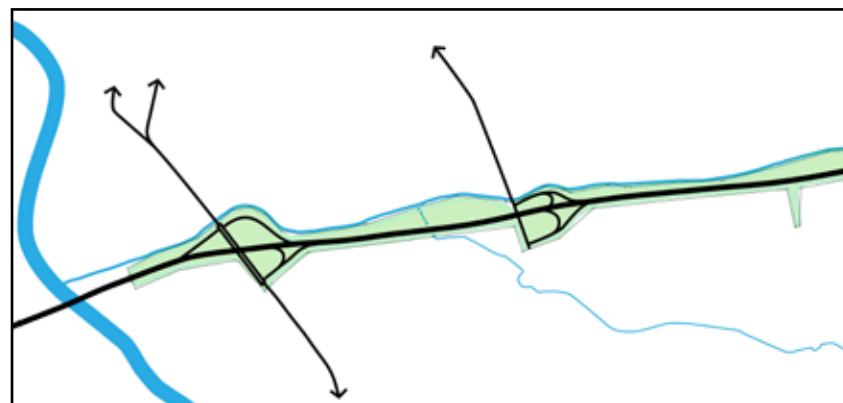
Maar de zuidelijke stadsrandzone is ook; de IJssel, het agrarische landschap, de landgoederen Oxe en De Bannink, de Dortherbeek en enigszins verstopt in de zone, de Schipbeek; ingeklemd tussen stad en snelweg. De Schipbeek is hier een niet al te opvallende watergang, met een bijzonder verhaal, een rijk verleden. Naast het dynamische van de stadsrandzone, is het ook een gebied van groen, water, rust en onthaasting; een gebied met twee gezichten.

Proces en werkwijze

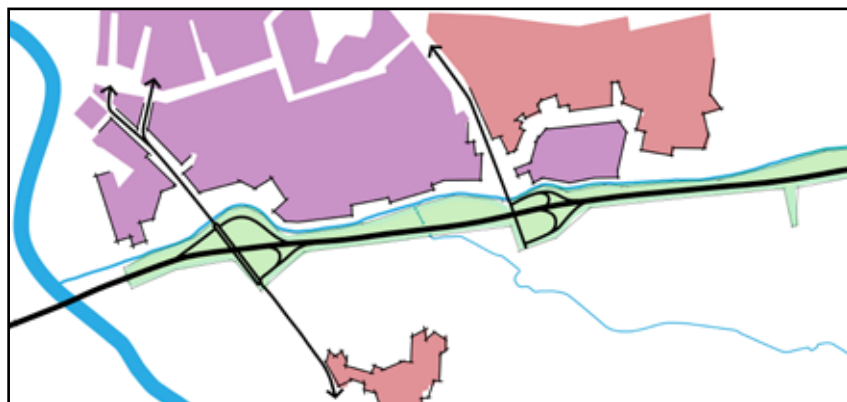
Na vaststelling van het plan van aanpak (om te komen tot een Masterplan Schipbeek) door het College, is een uitgebreide inventarisatie en analyse gemaakt met verschillende partijen, waaronder de waterschappen. Op basis van deze gegevens is een eerste schets voor het gebied ontwikkeld die aan diverse partijen en belanghebbenden is voorgelegd. In deze ronde zijn meningen gepeild en ideeën opgehaald. Op basis hiervan is een concept Masterplan Schipbeek, visie zuidelijke stadsrand ontwikkeld. In de periode 12 juli tot en met 22 augustus 2012 heeft het concept Masterplan ter inzage gelegen. In hoofdstuk 5, Overleg en Inspraak staan de inspraakreacties en gevolgen voor het Masterplan Schipbeek vermeld.

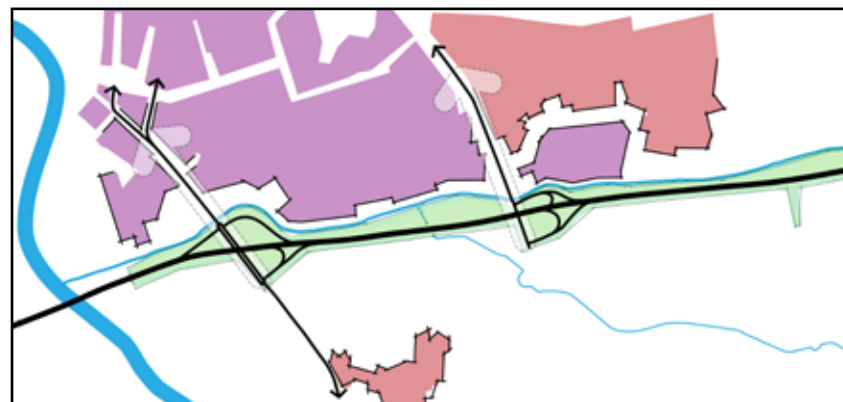
1. Water

2. Snelweg

3. Stad

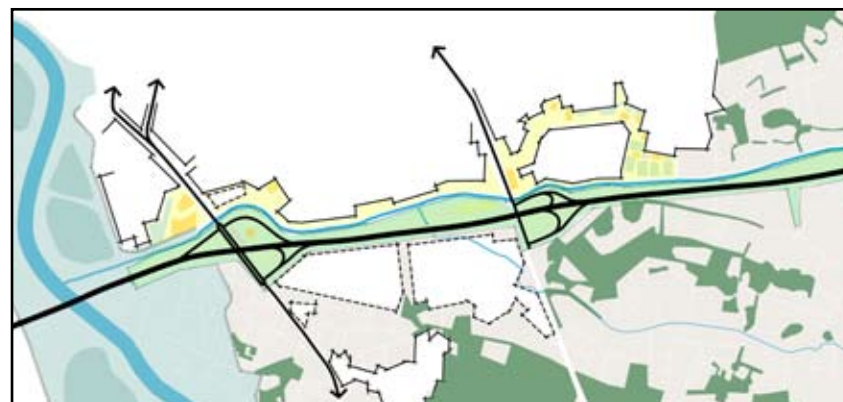

4. Stadsentrees

8

5. Stad toekomst

6. Contramal groen en landschap

2 | Analyse; knelpunten en kansen

De zone van de Schipbeek is op verschillende manieren onderzocht: er zijn gebiedsbezoeken geweest, er is met gebruikers en experts gesproken, er is bureaustudie verricht, er zijn historische kaarten bestudeerd. Er is bij de analyse van het gebied zowel gekeken naar de huidige functie en het huidige

gebruik als naar beeldkwaliteit. Uitgebreide resultaten hiervan zijn te vinden in de bijlagen. In dit hoofdstuk worden de kwaliteiten en kansen en de bedreigingen en knelpunten in de huidige situatie beschreven.

1775

1900

10

2010

Kwaliteiten en kansen

De Schipbeek en de Dortherbeek zijn watergangen met een verhaal; zowel in historisch opzicht, als op het gebied van ecologie en waterberging. Het water kent een bepaalde dynamiek, onder invloed van de fluctuerende IJsselstanden. Beide watergangen zijn interessant voor verschillende soorten flora en fauna. Dit verhaal van het water kan duidelijker verteld en beleefd worden.

De zuidelijke stadsrand van Deventer is in de geschiedenis een belangrijke plek geweest: de grens tussen het invloedsgebied van de hertog van Gelre en het bisdom Utrecht maar ook een belangrijke handelsroute tussen de IJssel en Duitsland. Er zijn verschillende archeologische en cultuurhistorische relictten te vinden die aanknopingspunten bieden om dit

de Schipbeek

verhaal te kunnen vertellen en daarmee identiteit te geven aan dit gebied.

De zone van de Schipbeek verbindt in de zuidelijke stadsrandzone het aantrekkelijke landschap van de landgoederen met de IJssel. Bovendien verbindt het (in de toekomst) een groot aaneengesloten bedrijventerrein dat goed ontsloten en voor een belangrijk deel zichtbaar is vanaf de A1. De bestaande bedrijventerreinen kunnen profiteren van de nabijheid van de Schipbeek. Er liggen zelfs nog relictten van de oude Schipbeek binnen Kloosterlanden en Hanzepark die een aanleiding kunnen vormen om de kwaliteiten van het gebied te vergroten, bij voorbeeld door deze geschikt te maken voor pauserondjes.

groene zone tussen stad en snelweg

Bedreigingen / knelpunten

Hieronder een opsomming van de bedreigingen en knelpunten waarbij zoveel mogelijk geprobeerd is deze te vertalen in een opgave voor het Masterplan Schipbeek.

Recreatief weinig aantrekkelijk, moeilijk toegankelijk

De zone van de Schipbeek is nu weinig aantrekkelijk voor recreanten en op veel plekken zelfs moeilijk of niet toegankelijk. Het toegankelijk maken en het ontsluiten van het gebied voor voetgangers en fietsers is cruciaal om het betekenis te geven voor mensen die in de buurt werken of wonen. Wanneer mensen in het gebied kunnen komen, krijgt het betekenis en waarde voor ze. Het zoeken naar logische verbindingen met het bestaande padennetwerk is een voor de hand liggende opgave. Ook het verbinden van soms al gedeeltelijk aanwezige routes zorgt voor een grote meerwaarde.

12

moeilijk toegankelijk

Achterkanten, onbenutte ruimte, toename leegstand Hanzepark

Op veel plekken staan bedrijven met hun achterkanten gericht op de zone van de Schipbeek. Op zich een logische ontwikkeling omdat de voorkant nu eenmaal naar de straatzijde gekeerd is. Het punt is echter dat achterkanten ook een positieve uitstraling kunnen hebben, een plek kunnen zijn waar je je niet hoeft te presenteren maar even kunt ontspannen en afstand kunt nemen van de problemen van alledag. Net zoals bij woningen de voortuin en de achtertuin vaak een ander karakter hebben, zou dat bij de verschillende bedrijventerreinen aan de Schipbeek ook kunnen. De zone van de

Schipbeek zou daarmee een positieve functie en uitstraling krijgen. Bovendien bewerkstelligt je daarmee dat het gebied niet de indruk wekt van 'onbenutte ruimte' maar een functie heeft en voor de mensen die in de nabijheid werken of wonen een prettige plek is om te zijn. Wellicht zou het een middel kunnen zijn om het tij in het Hanzepark te keren. Het zou een nieuwe drager voor het Hanzepark kunnen zijn. Het Hanzepark maar ook andere aanliggende bedrijventerreinen zouden hun identiteit kunnen ontlenen aan de groene ligging in de Schipbeekzone.

achterkanten van bedrijven

geen relatie met Schipbeek

Anoniem, ontbreken eigen identiteit, snelweg dominant, geen visitekaartje

Wanneer de zone van de Schipbeek gebruikt en gewaardeerd wordt, kan in het verlengde daarvan de hele stad Deventer zich presenteren naar de snelweg A1 toe als groene en duurzame stad. Nu is deze zone geen visitekaartje maar het heeft alle potentie in zich om dat te worden; een entree de Groenste stad van Europa waardig. Een duidelijke identiteit met alles waar Deventer voor staat: bereikbaar en groen wonen en werken op een duurzame manier.

Ecologisch niet sterk ontwikkeld

De Schipbeek heeft meer stroomopwaarts, in het buitengebied, een mooi beeld en behoorlijke ecologische waarden. In de stadsrandzone zijn deze ecologische waarden beperkt en wordt een kans gemist voor flora en fauna. Minder technisch ingerichte oevers, hier en daar een 'by-pass' om het water meer dynamiek te geven, kan bijdragen aan een hogere ecologische waarde en aan een interessanter beeld voor de bezoeker. Dit geldt overigens ook voor de Dortherbeek in dit gebied die ook een ecologische verbindingszone vormt.

14

snelweg dominant aanwezig

beperkte ecologische betekenis

Historie niet zichtbaar

De Schipbeek heeft in de historie van de regio een belangrijke functie vervuld. Verschillende archeologische en cultuurhistorische relictten kunnen hierover vertellen. De historische plekken zijn weinig zichtbaar en daardoor de historische betekenis van het gebied nauwelijks voelbaar. De plek van het voormalig klooster Ter Hunnepe biedt een prachtig aanknopingspunt om de historie van de plek beleefbaar te maken en een nieuwe functie te geven. Behalve een verwijzing naar het klooster zelf, kan ook gedacht worden aan het aantrekkelijker maken van het gebied door het opnieuw in te richten of te verwijzen naar een rijk verleden. Nieuwe routes kunnen verwijzen naar een verbindende functie in het verleden. Beplanting kan verwijzen naar de sfeer van een klooster, denk bijvoorbeeld aan bomen of kruiden waarvan geoogst kan worden.

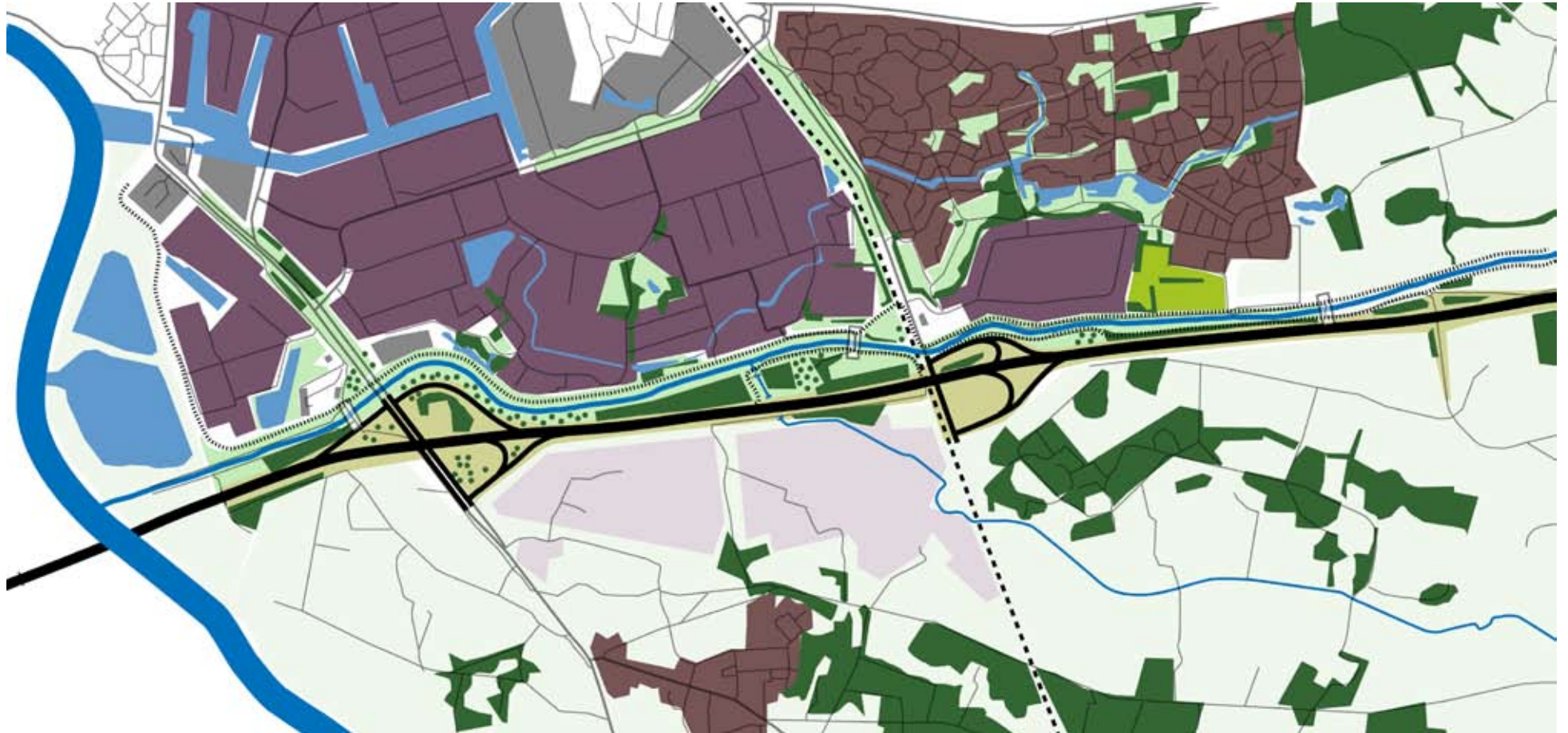
paintball op voormalig kloosterterrein ter Hunnepe

Kortom

De zone van de Schipbeek, de zuidelijke stadsrand is nu een wat anoniem gebied; het ontbeert een duidelijke eigen positie of identiteit. Naast knelpunten en bedreigingen zitten er toch ook kwaliteiten en kansen in het gebied. Veel potenties zijn nu nog onbenut.

anonieme achterkant van de stad

3 | Visie: twee werelden samenbrengen

De zuidelijke stadsrand van Deventer is een dynamisch gebied, waar ontwikkelingen elkaar beïnvloeden en de stad zullen veranderen. Het gaat om de verbreding van rijksweg A1, de stadsassen, de toenemende leegstand van kantoren in het Hanzepark en de ontwikkeling van bedrijventerrein A1. De snelweg A1 is in deze stadsrand een bepalende factor. Het is op het eerste gezicht een wereld van bedrijventerreinen en infrastructuur. Maar er is meer: enigszins verstopt in die zone, ligt daar de Schipbeek, ingeklemd tussen stad en snelweg. Het is een niet al te opvallende watergang, maar wel één met een verhaal.

In de zuidelijke stadsrand is sprake van twee verschillende werelden; enerzijds de hoog-dynamische wereld van snelweg, bedrijventerrein, stadsassen, zichtlocaties, snelheid, geluid etc.. En anderzijds de laag-dynamische wereld van de Schipbeek, De Dortherbeek, landschap, natuur, rust, recreatie, onthaasting etc.

De kern van de opgave is om deze twee 'werelden' met elkaar in verband te brengen met het doel de zuidelijke stadsrand een duidelijk eigen identiteit en functionaliteit te geven.

OPGAVEN IN DE GROENE LAAG (laagdynamiek)

NB. De opgaven die hier worden beschreven, zijn opgaven, met als doel de eigen identiteit en functionaliteit van het gebied te versterken en een basis neer te leggen voor toekomstige ontwikkelingen. Van een maatgevende opgave voor bijvoorbeeld de Waterschappen is geen sprake.

De wereld van de Schipbeek en de Dortherbeek

De Schipbeek en Dortherbeek zijn belangrijke landschappelijke dragers met verschillende betekenissen (historisch, ecologisch, op het gebied van waterhuishouding en recreatie) die een grote rol spelen bij het verbinden van de onderdelen van de groene structuur. De opgaven zijn als volgt:

cultuurhistorie - 'de historische beek'

Opgave: Verbeteren van de herkenbaarheid van de beek als historische structuur door:

- Het beter zichtbaar maken van de beek door aanpassingen in profiel en begeleidende (oever) beplanting;
- Het vormgeven en zichtbaar maken van bijzondere (historische) plekken langs de beek (zoals bijvoorbeeld Ter Hunnepe);
- Het zichtbaar maken van de historische waterstructuur (oude waterlopen) en het onderscheid tussen Schipbeek en Dortherbeek;
- Het vormgeven van de kruisingen (bruggen) op een herkenbare manier;
- Het benutten en versterken van historische structuren en routes binnen het gebied.

natuur en water - 'de natuurlijke beek'

Opgave: Verbeteren van de ecologische betekenis en de natuurbeleving van de beek als verbinding tussen rivierenlandschap en kampenlandschap door:

- Ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers langs de Schipbeek, aanpassen profiel van de watergang;
- Ontwikkelen van beekbegeleidend bos; zachthout oobos in combinatie met waterberging / bypass, aangrenzende gronden inzetten voor waterberging;
- Benutten van de monding van de Schipbeek in de IJssel voor de ontwikkeling van een delta;
- Uitwerking ecologische verbindingzone Dortherbeek;
- Kruising van de Dortherbeek met de A1 ecologisch optimaliseren;
- Verbeteren van de waterkwaliteit door middel van rietoevers.

recreatie - 'de recreatieve beek'

Opgave: Het verbeteren van de recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied en het aansluiten van de recreatieve infrastructuur op de zuidelijke stadsrandzone en deze verbinden met de omliggende recreatieve gebieden door:

- Creëren van nieuwe fiets- en wandelroutes langs de Schipbeek (oost-west);
- Creëren van (nieuwe) aantrekkelijke fietsverbindingen tussen de stad en het omliggende landschap;
- Versterken mogelijkheden voor watergerelateerde vormen van recreatie (kanovaren, vissen);
- Creëren van aantrekkelijke verblijfsplekken voor passanten en gebruikers van deze zone.

OPGAVEN IN DE STEDELIJKE LAAG (hoogdynamiek)

De wereld van stad en snelweg

De belangrijkste functies van deze stadsrandzone; werken en (bovenregionale) infrastructuur bepalen nu in belangrijke mate de identiteit van deze zone. Aan deze zijde passeren velen Deventer; het IJsselpanorama met het zicht op de oude Hanzestad en het grootste aaneengesloten bedrijventerrein van Nederland (de havengebieden uitgezonderd). Voor velen is het tevens de toegang tot Overijssel en/of Deventer. Hier presenteert Deventer zich aan de A1 en ligt er de mogelijkheid de zone van de zuidelijke stadsrand in samenhang met het bedrijventerrein uit te laten groeien tot het beeldmerk van de duurzame (maak)stad Deventer. Een 'Duurzaamheidspark', waar natuurontwikkeling, wateropgaven en de opwekking van duurzame energie in de vorm van bijvoorbeeld windmolens en zonnepanelen een plek kunnen krijgen.

infrastructuur

Opgave: Het vormgeven van twee representatieve entrees van de stad, elk met een eigen karakter. De twee stadsassen:

- DE Stadsas: 'groene allee', formeel, bomenrijen, historische weg, bedrijvigheid, hoogwaardige architectuur,
- Sallandse as: 'parkway', informeel, groen, landschappelijk, 'los gestrooid', verspreide bebouwing,

Opgave: De snelweg als integraal onderdeel van het stadslandschap van de zuidelijke stadrand ontwikkelen, waarlangs de verschillende 'beelden' van Deventer zijn te beleven;

- Inrichting van (bermen en aansluitingen) A1 afstemmen op aangrenzende gebieden,
- Zicht vanaf snelweg; vormgeven van het "panorama" Deventer; IJssel/Schipbeek/Dortherbeek inclusief de waterdynamiek (hoog- en laag water), bedrijvigheid en het agrarisch landschap.

werken, bedrijvigheid

Opgave: Ontwikkelen van een aantrekkelijk en representatief werklandschap rond de A1 door:

- Ontwikkelingen op het bestaande bedrijventerrein te gebruiken om:
 - een duidelijkere oriëntatie op de Schipbeek te krijgen;
 - de groenstructuur op het bedrijventerrein te versterken;
- Versterken van het groene landschappelijke karakter van het gebied tot een werklandschap: onderscheidend, representatief en uitloopmogelijkheden voor werknemers;
- Betrekken van gebruikers bij het opstellen van de agenda en het beheer van het gebied (sociale kwaliteit)
- Samenhangend bedrijvenlandschap langs Schipbeek maken in combinatie met nieuwe bedrijvenpark A1, met een sterke eigen identiteit.

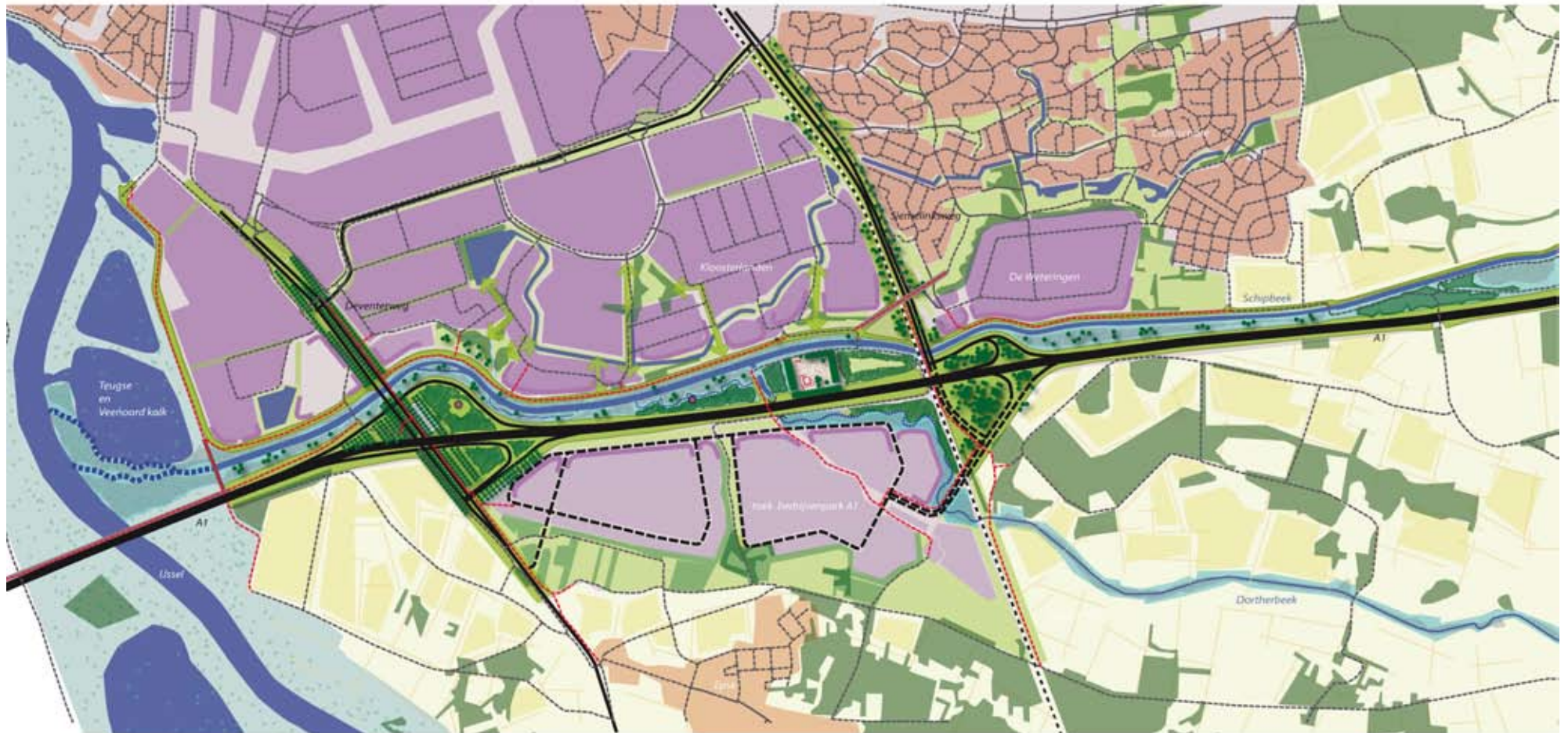
wonen, leven

Opgave: Versterken van een aantrekkelijke leefomgeving en het verbinden van de woongebieden met het omliggende landschap door:

- Ontwikkelen van een samenhangend netwerk van wandel- en fietspaden;
- Mogelijk maken van nieuw recreatief programma, passend bij de dynamiek van de zuidelijke stadsrand (aanwezigheid geluid, licht en functies);
- Betrekken van gebruikers en bewoners bij het beheer van het gebied (sociale kwaliteit)
- Verbeteren milieukwaliteit door de inzet van beplanting.

Masterplan Schipbeek Deventer

22

	water (bestaand / nieuw)		parkgroen / overig groen		werken (bestaand)
	natuurvriendelijke oevers		groene verbindingen		creëren voorkanten
	bos (bestaand / nieuw)		wegen (bestaand/nieuw)		werken (nieuw: bedrijvenpark A1)
	bos (omvorming)		spoor		wonen
	laanbeplanting		bestaande routes		windturbine
	tuinbeplanting		te ontwikkelen routes		

schaal 1:5000 / A0 formaat 0 250 500m

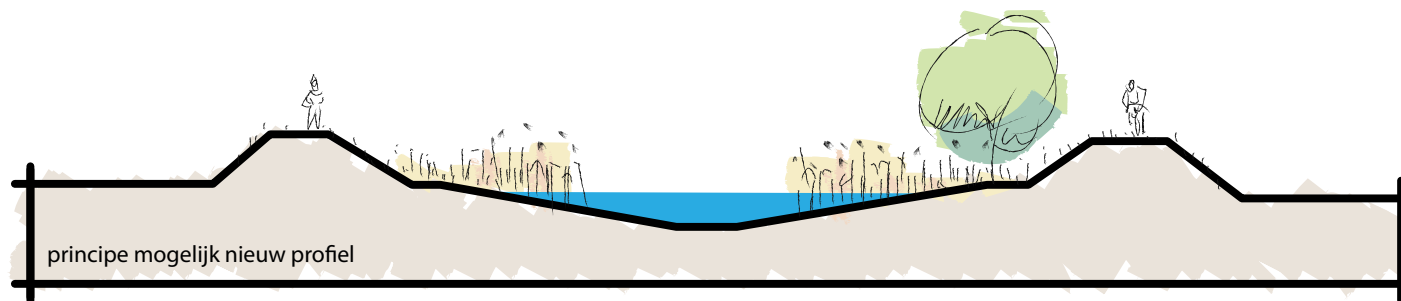
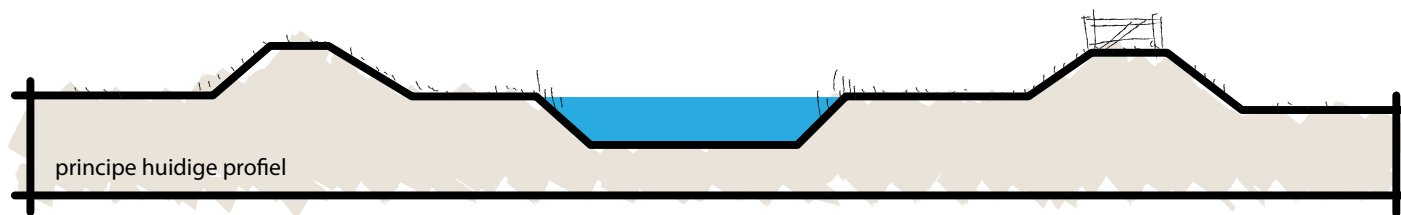
4 |

Masterplan Schipbeek, visie zuidelijke stadsrand

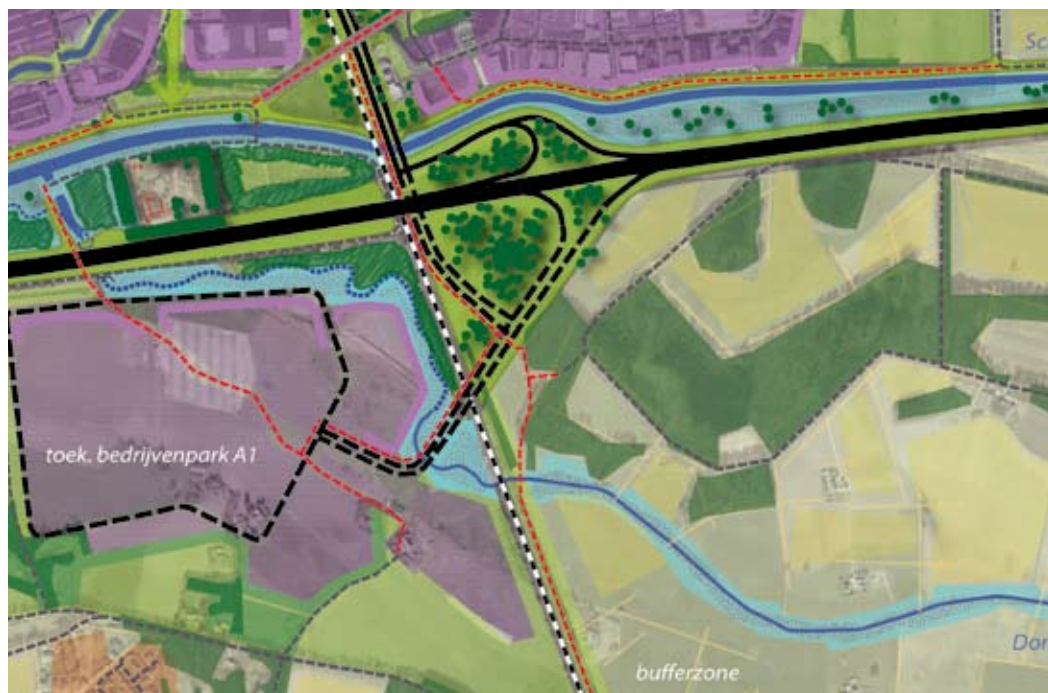
Kernwoorden: avontuur, outdoor, groen, kwajongens, water, stadsrand, actief, duurzaam, survival, Ter Hunnepe, paintball, ecologie, vissen, vogels, struiken, roeien, kanoën, fietsen, klimmen, tokkelbaan, wildwater.

De beschrijving van het Masterplan Schipbeek gebeurt aan de hand van de volgende thema's:

1. Schipbeek, Dortherbeek en monding van de IJssel
2. Netwerk van wandel- en fietspaden en voorzieningen
3. Stadsentrees
4. Werklandschap en opwekking duurzame energie

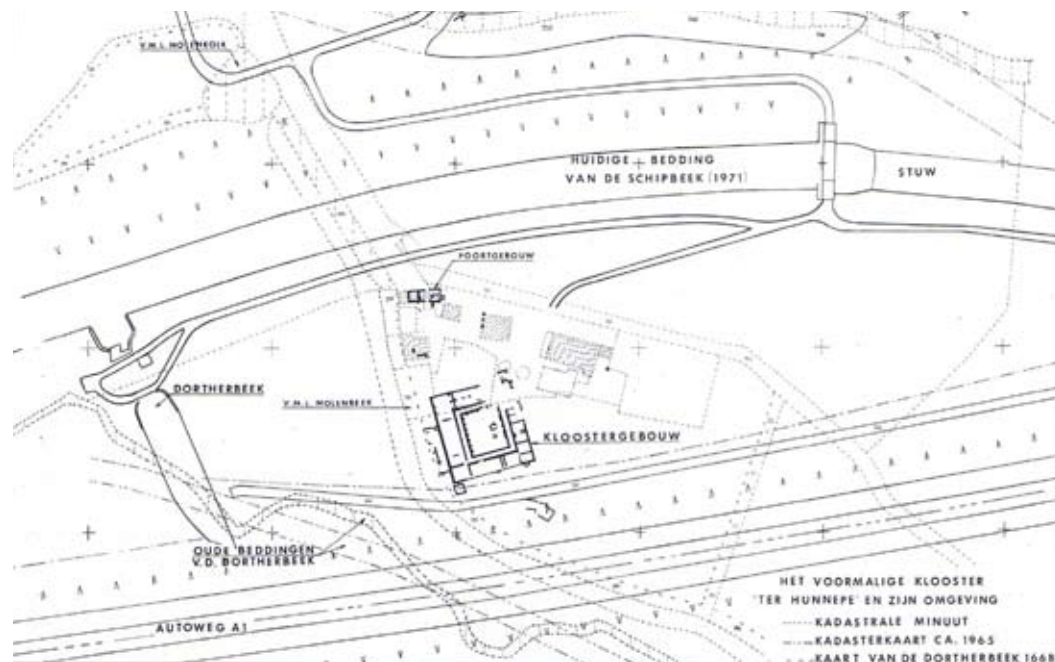
*Indicatieve profielen: bij de uitwerking van de profielen zal i.o.m. de waterschap-
pen rekening gehouden worden met de
sterkte van de dijk en andere technische
eisen en randvoorwaarden*

MASTERPLAN SCHIPBEEK

Schipbeek, Dortherbeek en monding van de IJssel

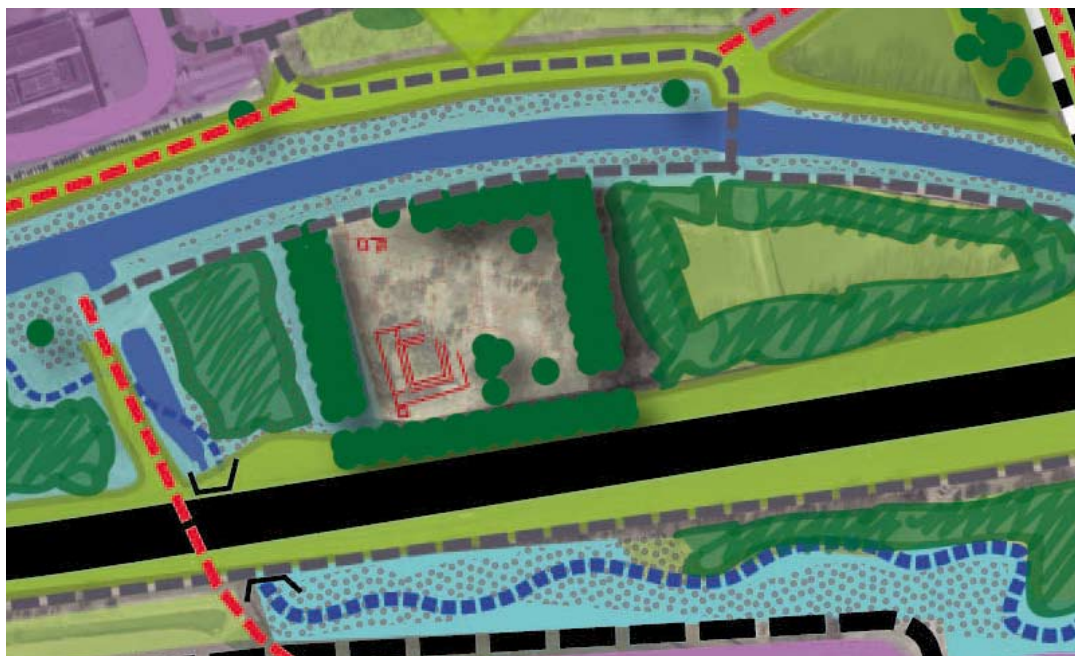
Continuïteit van het watersysteem wordt gerealiseerd door de inrichting van de Schipbeek en Dortherbeek af te stemmen op de ecologische-, hydrologische en overige gebiedskenmerken in de ruimte tussen de kaden of tussen de kade en het talud van de A1. Het beeld van de Schipbeek ten westen van Ter Hunnepe en het beeld van de Dortherbeek sluiten op elkaar aan. De waterlopen zijn beter beleefbaar doordat de begroeiing bestaat uit riet, hakhoutbos in combinatie met (zachthout) ooibosjes. Het gebied van de monding van de Schipbeek in de IJssel heeft een meer open karakter passend bij het karakter van het rivierenlandschap. De dynamiek van het water (onder invloed van fluctuatie IJsselstand) is dan ook zichtbaar. Bij de Schipbeek ten oosten van Ter Hunnepe komt meer opgaande beplanting voor wat aansluit op het meer besloten karakter van het Sallandse coulisselandschap. De Schipbeek en de Dortherbeek koppelen de verschillende groene stadsrandgebieden van de IJssel en het stroomgebied van de Zandwetering aan elkaar.

26

historische kaart met Klooster Ter Hunnepe

huidige situatie

Ter Hunnepe; terrein van hoge archeologische waarde

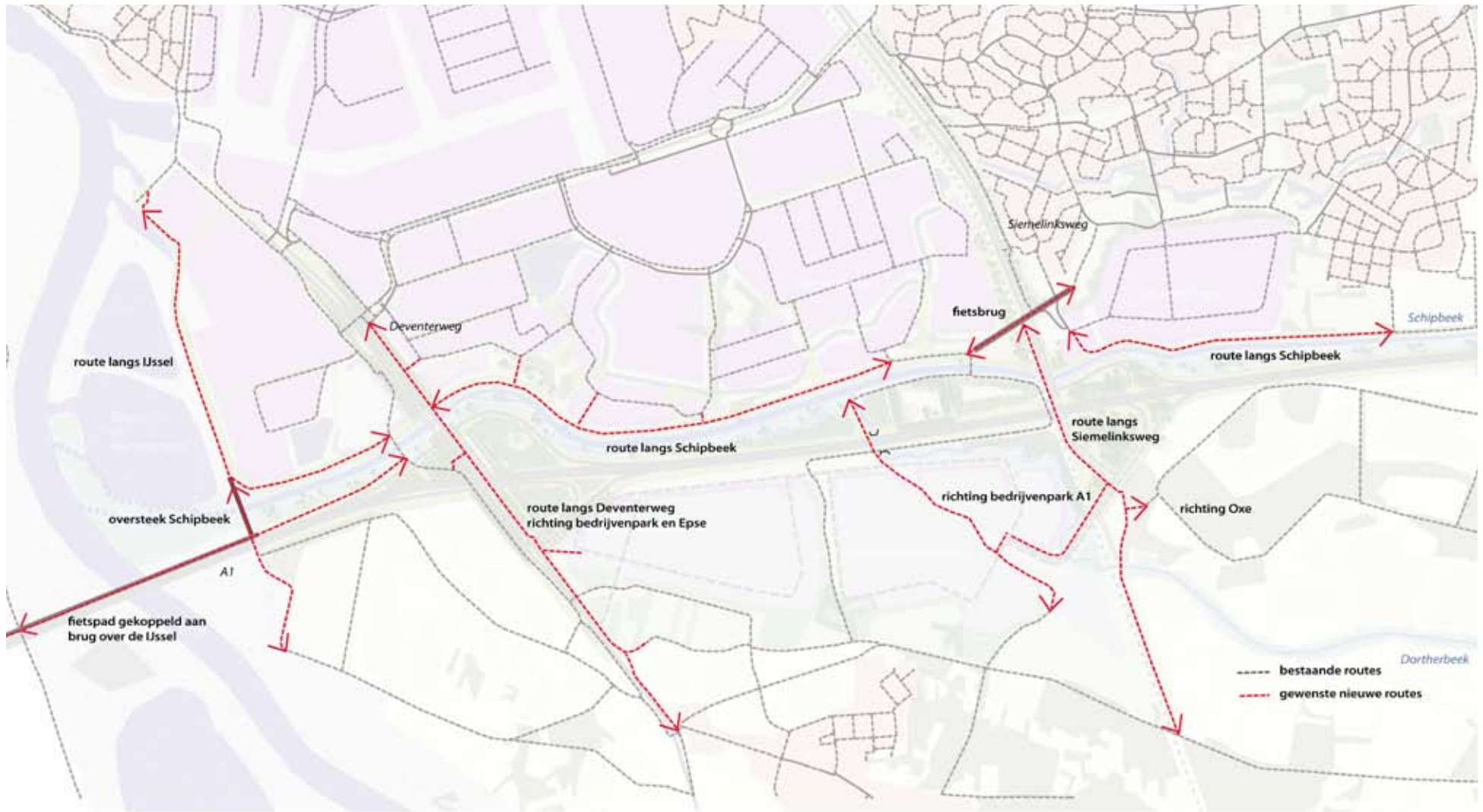
De plek van het voormalig klooster Ter Hunnepe heeft archeologisch gezien een hoge waarde. Deze plek is cultuurhistorisch ook van grote betekenis voor de Schipbeek en Dortherbeek. De plek zou zo ingericht kunnen worden dat hij weer een betekenis krijgt in het geheel maar ook voor bijvoorbeeld de aanpalende bedrijventerreinen. De plek kan een centrale plek gaan innemen in het gebied waaraan één of meerdere functies gekoppeld zijn (wandel- en fietsroutes, (recreatieve)voorzieningen). De plek kan ingericht worden als 'Hortus conclusus' (besloten tuin), waar men kan komen en het voormalige klooster Ter Hunnepe kan "belevén". Een stiltecentrum in dynamische wereld of als concentratiepunt van voorzieningen.

reconstructie fundamenteën romeins badhuis (Leidsche Rijn, Utr.)

Uniastate, Beers (Fr.); verbeelding verdwenen landhuis

Netwerk van wandel- en fietspaden en voorzieningen

De toegankelijkheid van het gebied verhogen in combinatie met het verbinden van het gebied met de overige stadsrandzones vormt de basis voor het succes van de zuidelijke stadsrandzone. Door verschillende (groen)gebieden zoals de IJssel met uiterwaarden en dijken, Gooiermars, de landgoederen Oxe en de Bannink, en de historische binnenstad door middel van een wandel- en fietsnetwerk met elkaar te verbinden wordt het gebied van de Schipbeek en Dortherbeek bereikbaar en toegankelijk.

In de Fietsagenda Zuid van de gemeente Deventer komt de zuidelijke stadsrand nadrukkelijk aan de orde. De Fietsagenda Zuid heeft drie thema's: regionale fietsroutes creëren; verbetering van de interne fietsstructuren en de verbetering van recreatieve structuren. De Schipbeek heeft binnen al deze thema's een functie.

In de zuidelijke stadsrandzone liggen grote kansen om de routestructuur te verbeteren, de Schipbeekzone te ontsluiten en woon- en werkgebieden aan te sluiten op het fietsroutenetwerk. Hiervoor is het van belang dat de kade van de Schipbeek zoveel mogelijk toegankelijk is en gebruikt kan worden als voet- en fietspad.

Fietspadennetwerk

Belangrijke nieuw te ontwikkelen routes zijn:

- Verbinding Bedrijvenpark A1- Kloosterlanden via de oostzijde van de Zutphense weg (aangesloten op bushalte en carpoolplaats en in de toekomst op de plek van de te ontwikkelen windturbine),
- Verbinding historische binnenstad via de Teugse- en Veenoordkolk over de kade van de Schipbeek naar de Zutphenseweg,
- Route langs de Schipbeek, over de Siemelinksweg aansluitend op het fietspad langs de Schipbeek,
- Verbinding Colmschate zuid via aansluiting A1/bedrijventerrein naar Oxe,
- Verbinding naar de overzijde van IJssel (Gelderland)

Wandelpadennetwerk

De huidige wandelstructuur in de zuidelijke stadsrandzone is onvolledig. Dit Masterplan laat een toekomstbeeld zien met een fijnmazig wandelpadennetwerk en sluit paden aan op de verschillende omliggende woon- en werkgebieden. Het netwerk biedt de mogelijkheid om kleine ommetjes te maken. Door het aan elkaar knopen van routes ontstaat een netwerk van wandelpaden door de gehele stadsrandzone van Deventer. Nieuwe ontwikkelingen in het gebied zoals de ontwikkeling van het bedrijvenpark A1 biedt de mogelijkheid om gebieden met elkaar te verbinden. De nieuwe ontsluitingsstructuur van het bedrijvenpark A1 maakt het mogelijk het gebied Oxe te ontsluiten en via de groene bufferzone de IJssel en de bossen bij Epse te bereiken.

Het in 2012 gerealiseerde project Swormink-Zuid (burgerinitiatief) met nieuwe paden en beplantingselementen maakt onderdeel uit van het totale netwerk.

Voorzieningen

Door het beter ontsluiten van het gebied komen er ook meer kansen om voorzieningen toe te voegen en bestaande voorzieningen zoals de paintball beter 'zichtbaar' en bereikbaar te maken. Voor het functioneren van het hele gebied is dat wenselijk. De centraal gelegen plek van Ter Hunnepe, zou daar een betekenis in kunnen krijgen en daarmee ook de bijzondere historische betekenis van de plek laten zien. De windturbines kunnen, indien mogelijk gebruikt worden als trekker; beklimmen, voorlichting, informatie, horeca, klimwand, tokkelbaan en maken deel uit van de wandel- en fietsroutestructuur. Routes ontsluiten de voorzieningen.

Andere functies die passen in deze stadsrandzone kunnen een plek krijgen, zoals vormen van recreatie die geen last hebben van geluid en passen in de robuustheid van dit stedelijke infra-werklandschap. Zoals bijvoorbeeld de nu al in het gebied aanwezige hondenclubs (Kynologenvereniging, Hondensportvereniging en VDH) en het paintball-bedrijf. Overlast (voor bewoners en andere gebruikers) wordt in dit gebied nauwelijks ervaren. Kwaliteit van deze stadsrand is dat deze juist ruimte biedt aan dergelijke functies; functies die elders niet kunnen of op bezwaren stuiten.

30

windturbine met uitzichtpunt (Grouse Mountain, Vancouver, Canada)

Stadsentrees

Stadsentree DE stadsas:

Deze oude verbindingsweg Deventer-Zutphen krijgt door zijn laanbeplanting een formeel karakter. De beplanting sluit aan bij de beplanting in de oksels van de aansluiting op de A1. De kruising met de Schipbeek wordt beleefd door het open karakter van de Schipbeek in contrast met de bebouwing langs de Schipbeek. Bij Deventrade is al een soort 'kop' gemaakt. Deze ontwikkeling vraagt wellicht om een ontwikkeling aan de andere zijde van de as (bij McDonald's), om een 'poort' te maken en daarmee een contrast te vormen met het open karakter van de Schipbeek.

Stadsentree Sallandse as:

De Sallandse as vormt de toegang naar Handelspark De Weteringen, Deventer- Oost, Schalkhaar en is de toegang tot Salland. De groenstructuur van deze as wordt juist informeel en zal bestaan uit verspreide boomgroepen die met de afwisseling van open en besloten ruimte aansluit op het Sallandse coulisselandschap.

Werklandschap en opwekking duurzame energie

Met de ontwikkeling van het bedrijvenpark A1 komen de Schipbeek en de snelweg A1 in één van de grootste aaneengesloten bedrijventerreinen van Nederland (uitgezonderd de Havens) te liggen. De zone waarin de Schipbeek en de snelweg A1 gebundeld zijn, kan in samenhang met delen van het bedrijvenpark A1 en de bestaande bedrijventerreinen Bergweide, Kloosterlanden, Hanzepark, Handelsondorp De Weteringen, een 'duurzaamheidspark' worden. Hier kunnen natuurontwikkeling, wateropgaven en de opwekking van duurzame energie in de vorm van windmolens en zonnepanelen en wellicht op termijn ook waterkracht een plek krijgen. In plaats

van een 'traditionele zichtlocatie' biedt het de kans om deze zone in samenhang met de verschillende bedrijventerreinen uit te laten groeien tot het beeldmerk en visitekaartje van de duurzame (maak)stad Deventer. Ruimtelijk vormt dit gebied daarmee het bindmiddel tussen Bergweide, Kloosterlanden, Hanzepark en bedrijvenpark A1. De groenstructuur van het bedrijventerrein sluit aan op de Schipbeekzone en ook zijn ze door middel van paden met elkaar verbonden.

Windturbines

In het gebied van de Schipbeekzone zijn twee locaties aangegeven voor de ontwikkeling van een windturbine. De windturbines zijn losse objecten met allebei een andere betekenis voor Deventer (koppelen van functies aan de plekken en de stadsas) en zouden ook verschillend vormgegeven kunnen worden (denk bijvoorbeeld aan footprint, kleur).

De ene hoort bij DE stadsentree, de andere maakt deel uit van het dal van de Schipbeek met water, natuur en recreatiefuncties.

Zonne-energie

Naast de mogelijkheden van zonnepanelen op bestaande gebouwen wordt in de Nota van Uitgangspunten voor het opstellen van de Structuurvisie Zonneparken de zuidelijke stadsrand als mogelijke locatie voor een zonnepark aangewezen.

Bij de totstandkoming van het concept Masterplan Schipbeek is overleg geweest met verschillende partijen. Waterschap Groot Salland en waterschap Rijn & IJssel zijn vanaf het begin af aan betrokken geweest en hebben actief meegedacht over de toekomst van de (omgeving van) de Schipbeek.

Met andere partijen, gebruikers van het gebied (ondernemers en bewoners) is open gediscussieerd over een 'eerste schot voor de boeg'. Uit deze discussies kwamen interessante ideeën en aanvullingen naar voren die verwerkt zijn in het concept Masterplan Schipbeek. Op dit moment worden verschillende concrete ideeën in gezamenlijk verder uitgewerkt.

In de periode 12 juli tot en met 22 augustus 2012 heeft het concept Masterplan ter inzage gelegen. Er zijn in deze periode vier reacties binnengekomen. Drie reacties zijn van particulieren die het plan een warm hart toedragen en met suggesties voor aanvullingen komen. Één reactie is binnengekomen namens een bedrijf dat zich keert tegen de komst van windturbines in de zuidelijke stadsrand van Deventer. Deze laatste reactie wordt formeel afgedaan in de zin dat de mogelijkheid voor windturbines een raadsbesluit betreffen en in het Masterplan Schipbeek als randvoorwaarde worden meegenomen. Betreffende inspreker wordt voor inhoudelijke informatie doorverwezen naar de projectleider windturbines. De reacties van de drie particulieren staan hieronder met er-naast de gevolgen voor het Masterplan Schipbeek.

In	Reactie	Gevolgen voor het Masterplan Schipbeek
1	Blij met plan, kan zich erin vinden.	☺
	Idee om groene strook langs water (restant Schipbeek) op bedrijventerrein Kloosterlanden geschikt te maken voor pauzerondjes. (schets kaartje bijgevoegd)	Dit idee maakt onderdeel uit van de visie. Zie ook: hoofdstuk 2, kwaliteiten en kansen.
	Idee om ergens een kruidentuin /-park aan te leggen in de zone.	Goed idee. Tekst MP hoofdstuk 2 is hierop aangepast.
2	Oprit naar fietsbrug over Siemelinksweg mag geen obstakel zijn voor langzaam verkeer van Hondсроos naar Maagdenburgstraat. Het mooie stukje bij het Hondсроospad mag niet verdwijnen.	Hier zal t.z.t. bij de uitwerking van de fietsbrug rekening mee worden gehouden.
	Het zou jammer zijn wanneer de rust langs de Schipbeek verstoord zou worden door racefietsers en mountainbikers zoals dat gebeurd is in de Oostmaat.	Het is onze bedoeling dat de zone van de Schipbeek meer en positiever gebruikt wordt dan nu het geval is. Het behouden van de rust ter plekke is niet het doel van dit Masterplan. Overigens zou het prima kunnen dat verschillende delen rustig blijven en de activiteiten zich op andere delen toespitsen.
	Idee om een fiets-/ wandelpad over het spoor (van Siemelinksweg naar Molbergsweg) te maken. (schets bijgevoegd)	Deze ideeën worden t.z.t. meegenomen bij de uitwerking van fietsbrug en fietspaden. Overigens is een (nieuwe) gelijkvloerse kruising met het spoor uitgesloten vanwege veiligheidsredenen.
	Idee om de oprit voor de fietsbrug parallel aan de Siemelinksweg te maken. (schets bijgevoegd)	
	Idee: vanaf dijk langs Schipbeek over Siemelinksweg en spoor, naast viaduct bij A1. (schets bijgevoegd)	
	Idee om tegen de achterkant (noordzijde) van de bedrijven aan de Maagdenburgstraat en Solingenstraat een oprit voor de fietsbrug over Siemelinksweg en spoor te maken (schets bijgevoegd).	

3	<p>Gezien het feit dat het een relatief veilig water is, kan dit ook goed voor beginnende roeiers, kanoërs, zwemmers etc. gebruikt worden. Zelf heb ik met mijn kano de Schipbeek al voor een deel bevaren, er zijn bij de stuwen prima kano-overdraagplaatsen. Het enige wat ontbreekt is een 'beginpunt' en/of een verhuurpunt (al dan niet met café o.i.d.) langs het water</p>	<p>Versterken mogelijkheden voor watergerelateerde vormen van recreatie zoals kanoën, is een onderdeel van de visie (zie hoofdstuk 3).</p>
	<p>Aan de IJsselkant van de Schipbeek is in het verleden een aanzet gemaakt voor een wildwater oefenplek, dit heeft nooit een optimale 'speelplek' voor wildwater recreanten opgeleverd (dit initiatief is verwaterd, maar zal bij navraag bij de Deventer Kano Vereniging vast de interesse wekken).</p>	<p>Dit idee past goed binnen de visie en zou opgepakt kunnen worden in de uitvoeringsfase.</p>

Lange adem

Het Masterplan Schipbeek, visie zuidelijke stadsrand legt een basis voor toekomstige ontwikkelingen en is ook het document om met de verschillende betrokken partijen in gesprek te gaan en waar mogelijk tot uitvoering te brengen. Het is als het ware een vorm van uitnodigingsplanologie²: de gemeente bepaalt de richting en nodigt partijen uit (mede) vorm te geven aan de ontwikkelingen.

Zuidelijke stadsrand ontbeert nu nog eigen identiteit

De zuidelijke stadsrand van Deventer is nu nog een gebied zonder een sterke eigen identiteit. Hij ontbeert een duidelijk eigen positie binnen de stadsranden van Deventer. En juist de ligging aan de A1, de aanwezige functies en kwaliteiten bieden kansen. Er zit meer in het gebied en de aanwezige potenties worden onvoldoende benut. Het Masterplan Schipbeek, visie zuidelijke stadsrandzone vertaalt deze kansen in een visie op het gebied voor de langere termijn. Op deze wijze geeft het Masterplan invulling aan de identiteit van zuidelijke stadsrand als ontbrekende schakel in een visie op de stadsranden van Deventer.

Twee werelden samenbrengen

In de zuidelijke stadsrand is sprake van twee verschillende werelden; enerzijds de hoog-dynamische wereld van snelweg, bedrijventerrein, stadsassen, zichtlocaties, snelheid, geluid etc.. En anderzijds de laag-dynamische wereld van de

² *Ontwikkelingsplanologie krijgt een vervolg in uitnodigingsplanologie. Hierbij bepalen overheden op hoofdlijnen waar ruimtelijk wel of geen veranderingen gewenst zijn met het oog op lange termijn prognoses en te beschermen waarden. Zie ook: www.nlbw.net*

Schipbeek, het water, landschap, natuur, rust, recreatie, ont-haasting etc.. Kern van de opgave is om deze twee 'werelden' met elkaar in verband te brengen en de zuidelijke stadsrand een duidelijk eigen identiteit te geven en waarbij de stad voor het langzaam verkeer verbonden is met de gebieden in de stadsrandzone en vice-versa.

Aantrekkelijk gebied

In het toekomstbeeld zien we een aantrekkelijke stadsrandzone met een eigen identiteit en functionaliteit die goed verbonden is met het padennetwerk en de groenstructuren in de stad en de overige stadsrandzones. Het is een gebied waar het prettig is om te zijn en doorheen te wandelen of fietsen en het ziet er aantrekkelijk uit.

Cruciaal in de ontwikkeling van de zuidelijke stadsrand is het ontsluiten van het gebied door fiets- en wandelpaden. Wanneer mensen (gemakkelijk en aantrekkelijk) in een gebied kunnen komen, wordt het gebruikt en gewaardeerd. Op die manier komt de hele zone in een opwaartse spiraal terecht. Een investering in wandel- of fietspaden zal een vliegwieleffect hebben voor hele de zone van de Schipbeek.

Bijlagen

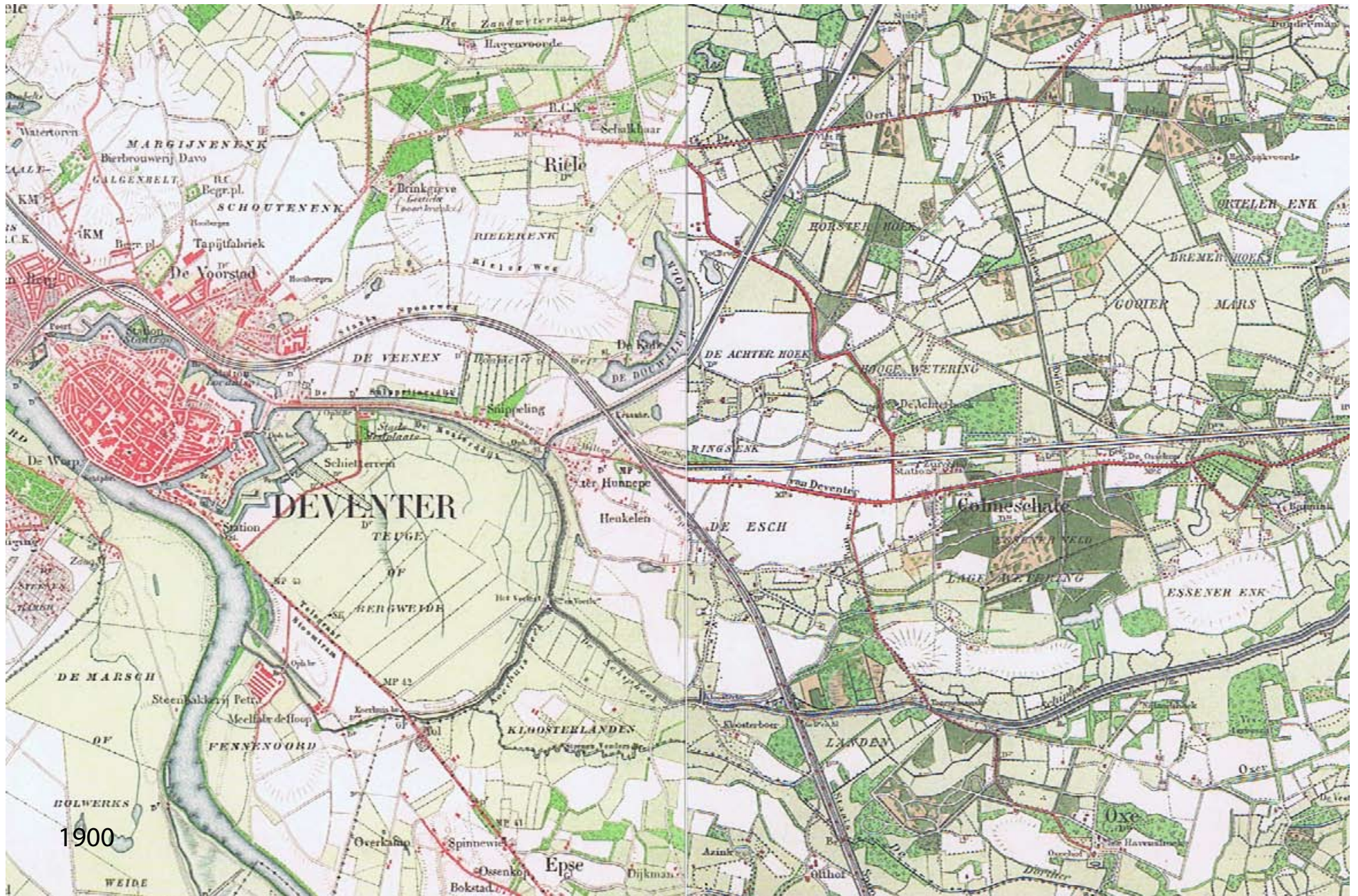
1. ondergrond
2. historische kaart ca. 1785
3. topografische kaart ca. 1910
4. topografische kaart 2010
5. historie
6. natuur
7. water
8. wonen en werken
9. recreatie en routes
10. ruimtelijk - landschappelijk

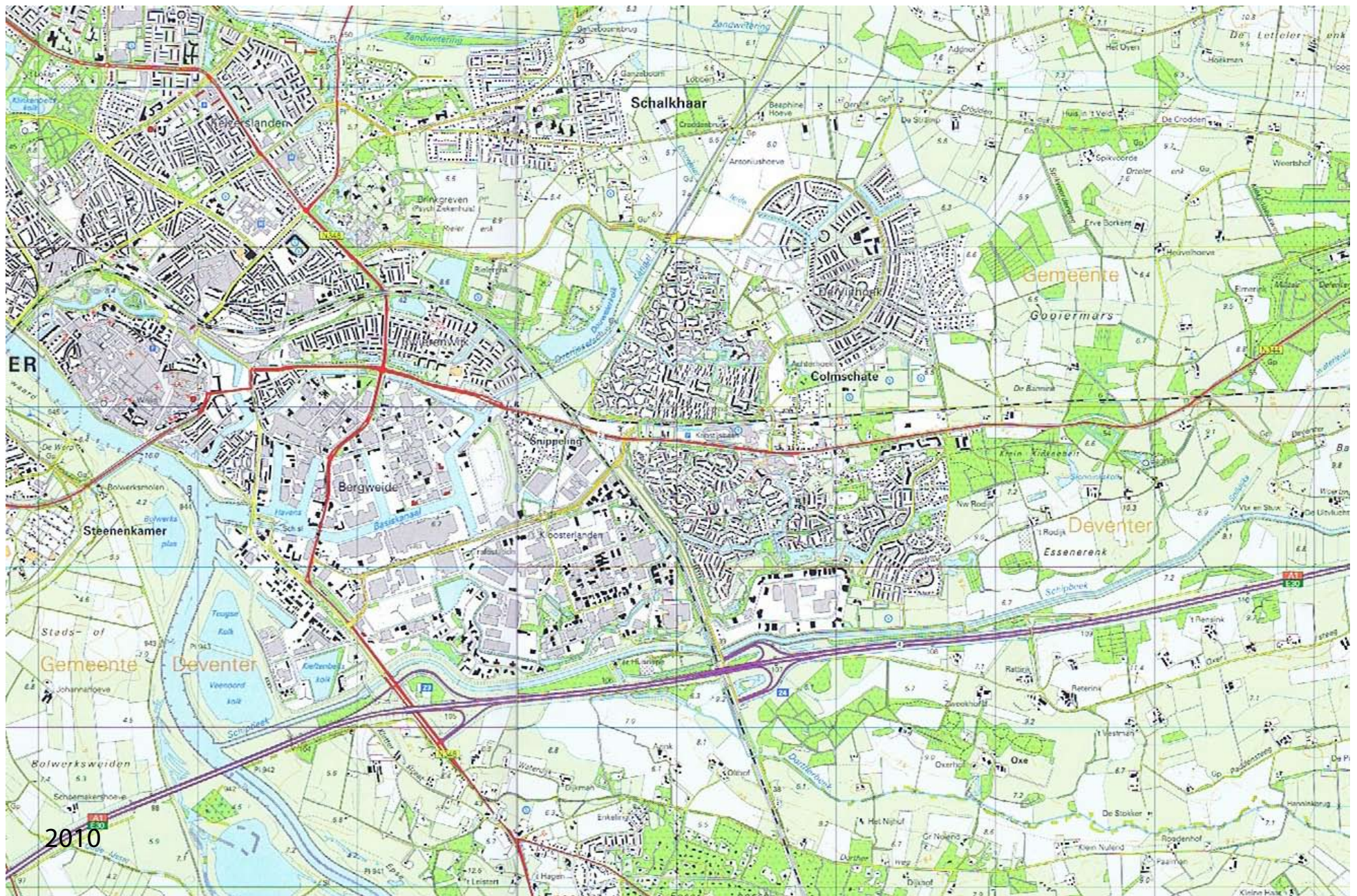

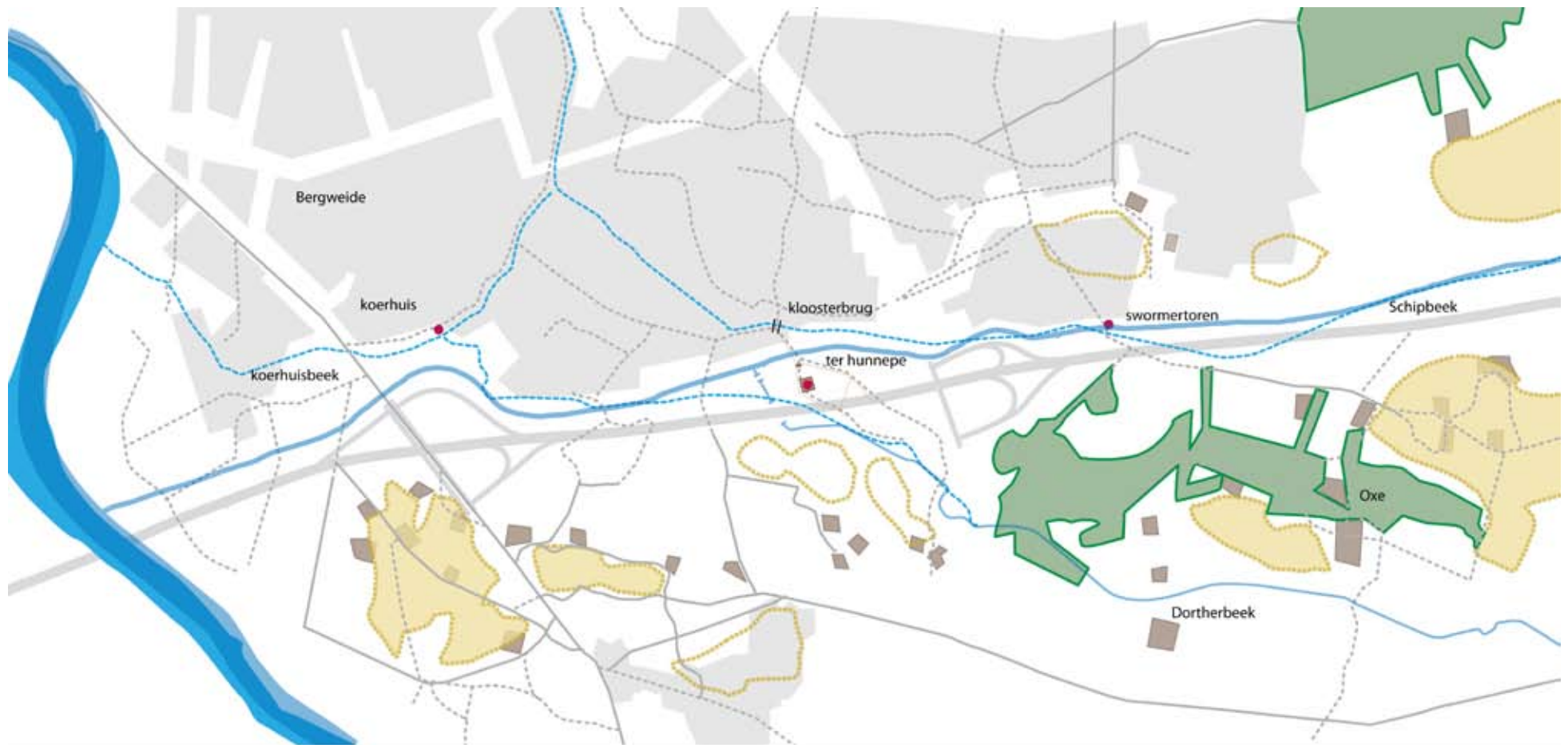
Ondergrond

- dekszand-plateau
- dekszand-laagte
- uiterwaarden
- oorspronkelijke beeklopen (ca 1900)
- dekszandruggen

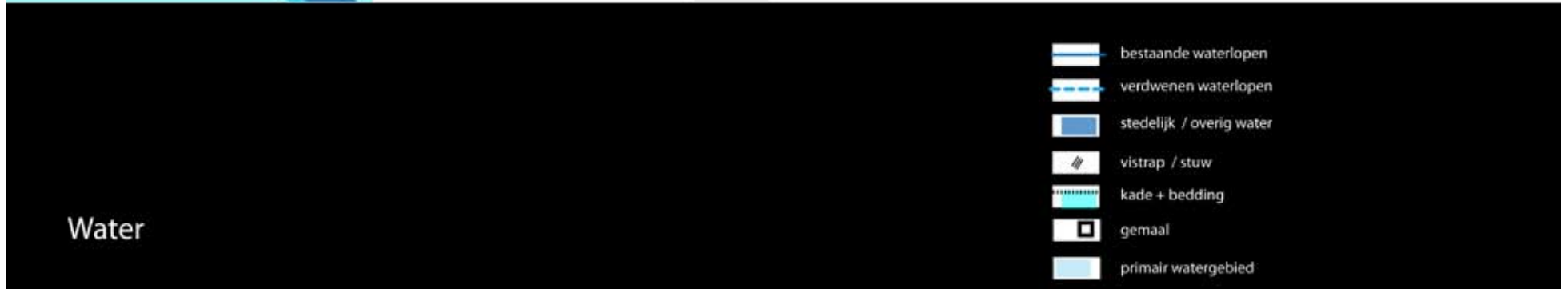
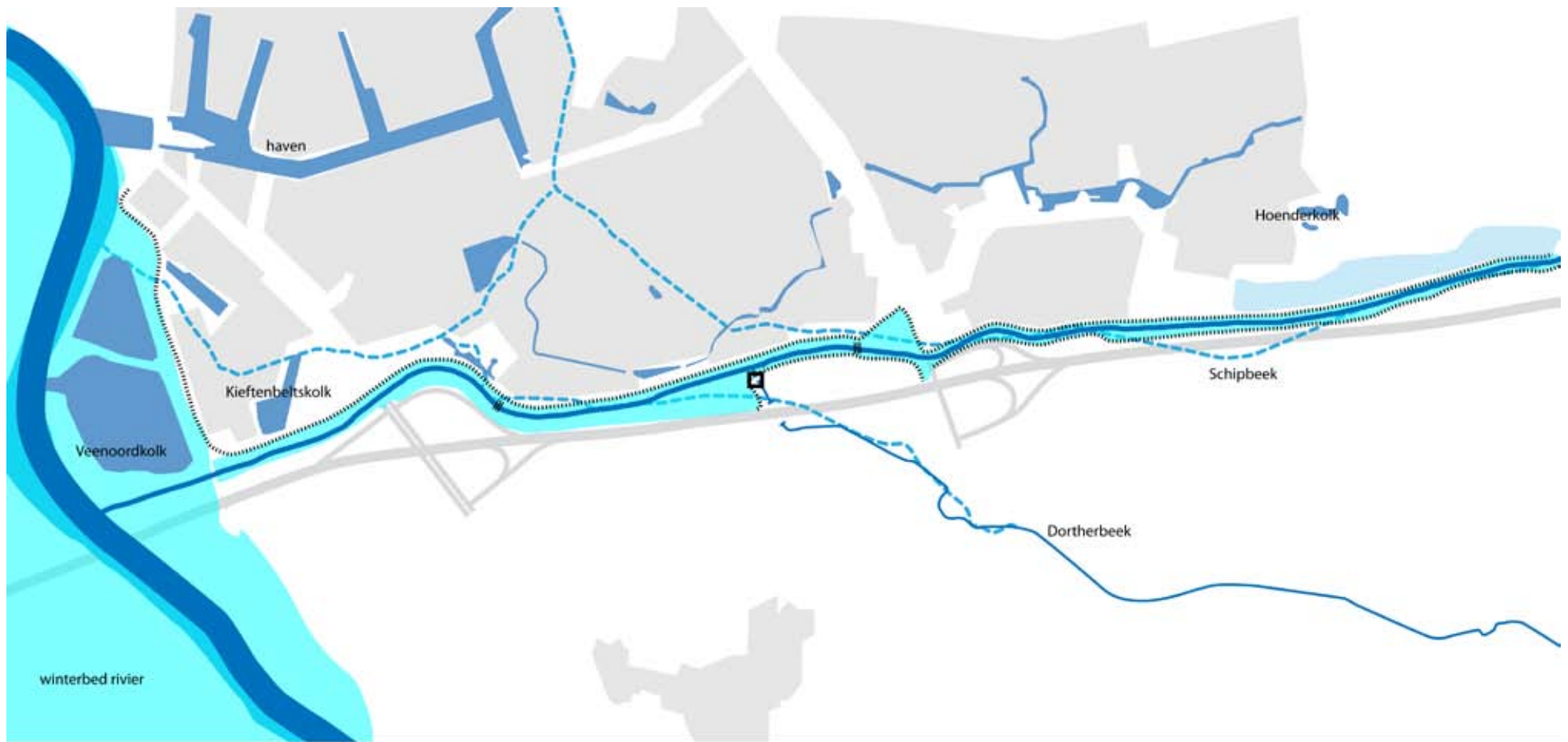

Historie

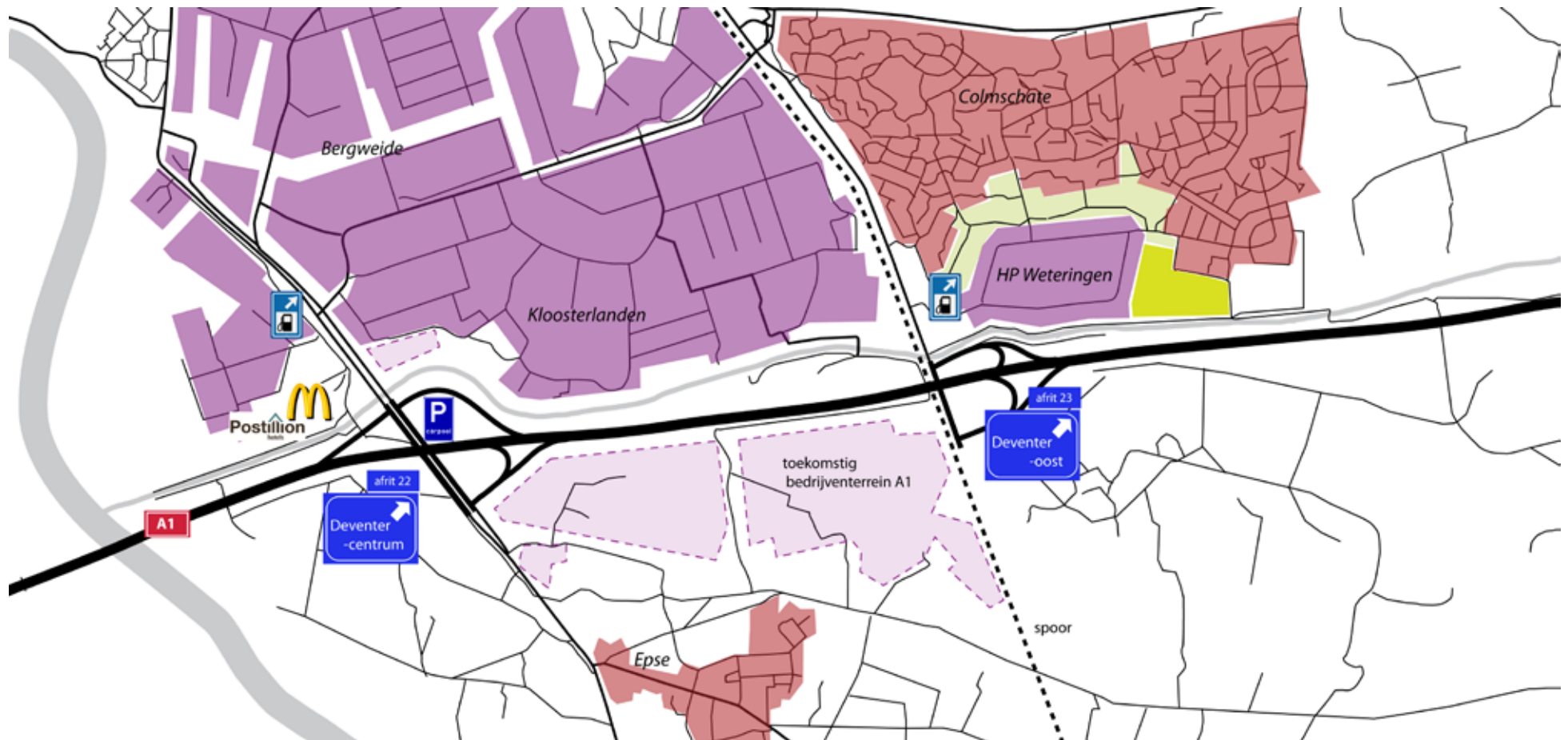
- vroegere waterlopen
- historische wegen (bestaand/verdwenen)
- landgoederen
- essen (bestaand /verwenen)
- historische erven (kaart 1900)
- historische plekken van betekenis

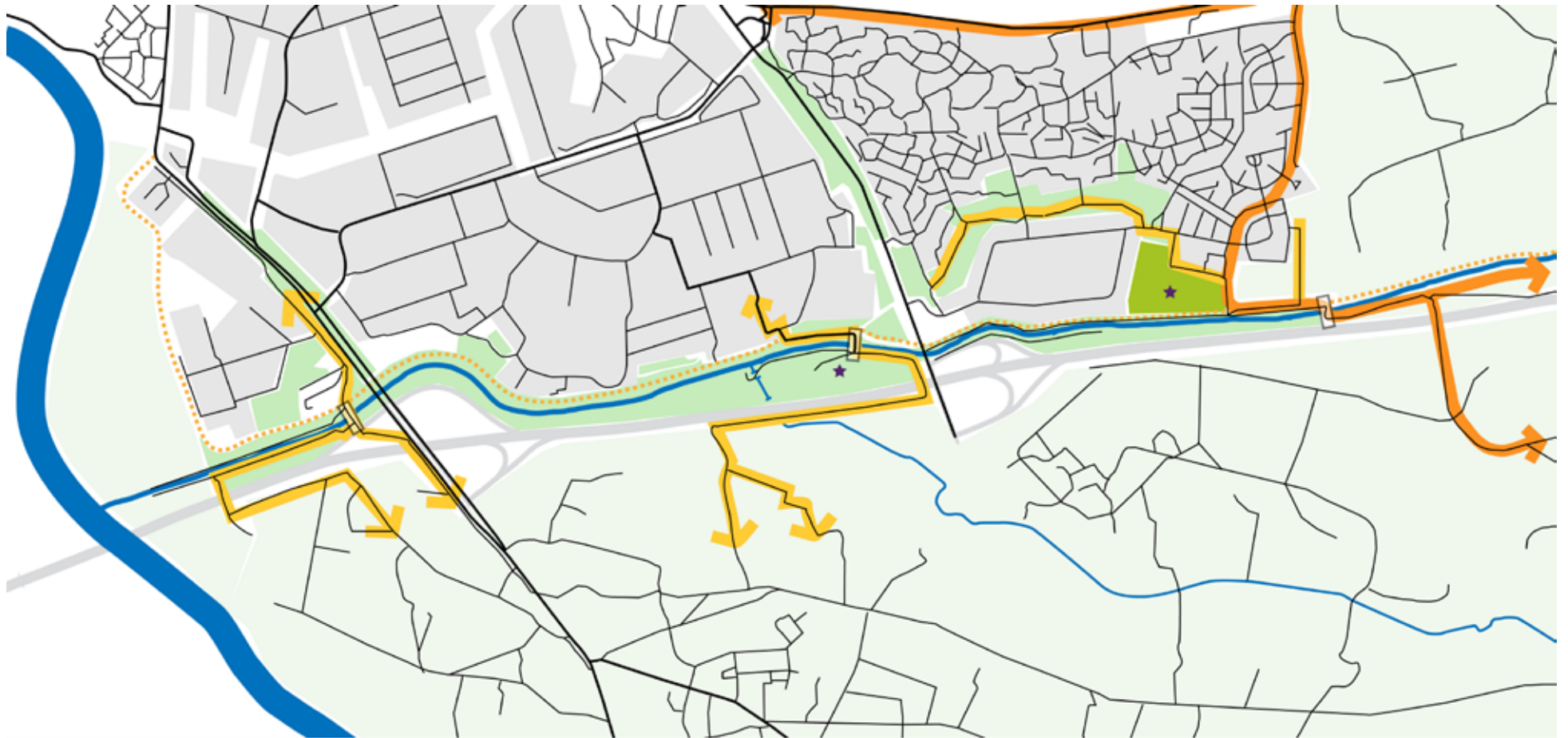
Natuur

- bestaande natuur
- beheergebied
- uiterwaarden (EHS)
- (gewenste) verbindingzone

Wonen werken en infra

- wonen
- werken
- toekomstig
- sport
- park

Recreatie / routes

 fietsroutenetwerk	 stedelijk groen
 overige routes	 sport
 brug	 buitengebied
 kade	 voorziening

Colofon

Masterplan Schipbeek, visie zuidelijke stadsrand

oktober 2012

opgesteld door: gemeente Deventer
i.s.m. ABE VEENSTRA landschapsarchitect

.....

Kernteam:

Mirjam Octávio (projectleider)
mc.octavio.jansen@deventer.nl

Marlies Spreen
m.spreen@deventer.nl

Marjolein Zegwaard
m.zegwaard@deventer.nl

Abe Veenstra
mail@abeveenstra.nl

.....

Gemeente Deventer
Leeuwenbrug 85
Postbus 5000
7400 GC Deventer

ABE VEENSTRA landschapsarchitect
www.abeveenstra.nl

Colofon

Druk : Xerox QSP Deventer
Productie : Abe Veenstra landschapsarchitect www.abeveenstra.nl, team Ruimte en Economie en team Ruimtelijk Ontwerp en Beheer
Lay-out : Xerox QSP Deventer
Uitgever : gemeente Deventer, team Ruimte en Economie
Lay-out Rapport : Abe Veenstra landschapsarchitect

Mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de Provincie Overijssel

Datum : oktober 2012